

Dotek smrti

*Když půlnoc halí celou širou zem
v ponurý stín a šerý prach,
bůh chraň nás před jidášským polibkem
mrtvého muže v temnotách.*

Starý Adam Farrel ležel mrtvý v domě, kde o samotě žil celých posledních dvacet let jako nemluvný a nerudný poustevník. Za života neměl žádné přátele a svědky jeho skonu byli pouze dva muži.

Doktor Stein vstal a vyhlédl z okna do padajícího soumraku.

„Myslíte tedy, že tady můžete strávit noc?“ zeptal se svého společníka.

Druhý muž, který se jmenoval Falred, přitakal.

„Ano, zajisté. Zbývá to asi na mne.“

„Je to poněkud zbytečný a primitivní zvyk, držet stráž u mrtvého,“ poznamenal lékař a sbíral se k odchodu, „ale ve jménu obyčejné slušnosti bychom tu tradici nejspíš měli dodržet. Možná najdu někoho, kdo sem zajde a posedí tady s vámi.“

Falred pokrčil rameny. „O tom pochybuju. Farrel nebyl oblíbený a ani se s mnoha lidmi neznal. Já sám jsem se s ním znal jen zběžně, ale sedět s mrtvolou mi nedělá problémy.“

Doktor Stein si stáhl gumové rukavice a Falred jeho počínání sledoval se zájmem, který téměř hraničil s fascinovaným zaujetím. Mimoděk se nepatrně otrásl, když si vzpomněl, jak se těch rukavic dotkl – byly studené a slizce lepkavé a jejich dotek se podobal doteku smrti.

„Budete se nejspíš cítit trochu osaměle, jestli nikoho nenajdu,“ prohodil lékař, když otevíral dveře. „Nejste doufám pověřivý?“

„To sotva,“ zasmál se Falred. „Abych řekl pravdu, podle toho, co jsem slyšel o Farrelově povaze, budu raději hlídat jeho mrtvolu, než abych byl jeho hostem zaživa.“



Dveře se zavřely a Falred se ujal své hlídky. Posadil se na jedinou židli, která se v místnosti nacházela, letmo pohlédl na beztvárovou, prostěradlem zastřenou postavu, ležící na posteli u protější stěny, a v matném světle lampy stojící na hrubě otesaném stole se dal do čtení.

Venku se rychle stmívalo a Falred po chvíli odložil časopis, aby dal trochu odpočinout očím. Znovu pohlédl na obrysy toho, co bylo za života tělesnou schránkou Adama Farrela, a přemýšlel, jaký zvláštní rys lidské povahy je příčinou toho, že pohled na mrtvolu je nejen tak nepříjemný, ale pro mnoho lidí je navíc zdrojem takového strachu. Nejspíš to bude bezduchá hloupost, která ve všem mrtvém vidí připomínku vlastní neodvratné smrti, usoudil lenivě a začal bezděčně spekulovat o tom, jaké potěšení asi čerpal ze života tenhle mrzutý a zatrpklý stařec, který neměl příbuzné ani přátele a který jen zřídka kdy vycházel z domu, v němž zemřel. Mezi lidmi v okolí kolovaly obvyklé pověsti o lakomci střežícím nashromážděné bohatství, Falreda však jejich potenciální pravdivost nechávala natolik lhostejným, že ani nemusel přemáhat pokušení prohledat dům a pokusit se případný ukrytý poklad najít.

Pokrčil rameny a vrátil se zase ke čtení. Úkol, kterého se ujal, byl ještě nudnější, než se původně domníval. Po chvíli si uvědomil, že pokaždé, když zvedne oči od časopisu a pohled mu padne na postel a na ponurou postavu, jež na ní spočívá, sebou bezděky škubne, jako by na přítomnost mrtvého na okamžik pozapomněl a pohled na ni jako by byl nepříjemnou připomínkou její existence. Bylo to sice vždy jen drobné a instinktivní škubnutí, přesto měl sám na sebe téměř zlost. Poprvé za celou dobu si byl vědom absolutního mrtvého ticha, jež v domě vládlo – ticha, které zjevně sdílela i noc venku, protože k němu oknem nedoléhal sebemenší zvuk. Adam Farrel záměrně žil co nejdál od svých sousedů a na doslech se nenacházel žádný jiný dům.

Falred se otrásl, jako by chtěl mysl oprostit od podobných nepříjemných úvah, a vrátil se ke čtení. Vtom oknem do světnice vtrhl nečekaný zbloudilý závan větru, v němž plamínek lampy zablikotal a náhle zhasl. Falred tiše zaklel,



a když potmě šmátral po zápalkách, popálil si prsty o rozžhavený cylindr. Škrtl zápalkou, znovu lampu rozsvítil, a když pohlédl k posteli, otrásl jím děsivý šok. Z postele na něj slepě zírala tvář Adama Farrela, jejíž široce rozevřené prázdné oči byly orámované vrásčitými šedivými rýsy. Falred se instinktivně zachvěl, v témž okamžiku mu však rozum nabídl racionální vysvětlení zdánlivě nadpřirozeného jevu: prostěradlo, které mrtvolu zakrývalo, bylo přes obličej jen nedbale přehozené a náhlý závan větru je odhrnul a odsunul stranou.

Na celé té věci však přesto bylo něco příšerného, něco hrůzostrašně sugestivního – jako by pod pláštěm temnoty odhodila prostěradlo stranou mrtvá ruka, jako by se umrlec chystal vstát...

Falred, který byl obdařen živou představivostí, pokrčil při těchto strašidelných představách rameny a přešel světlici, aby prostěradlo vrátil na místo. Mrtvé oči si ho zdánlivě zlomyslně prohlížely a jejich škodolibý výraz jako by přesahoval i neotesanou hrubost, jíž se mrtvý vyznačoval zaživa. Falred, který věděl, že je to jen důsledek příliš bujné fantazie, zakryl šedivý obličej a ucukl, když se jeho ruka nechtěně dotkla studené kůže – slizce lepkavé jako dotek smrti. Otrásl se přirozeným odporem, který živí cítí k mrtvým, a vrátil se k židli a k časopisu.

Když na něj konečně přišla ospalost, uložil se na pohovku, která byla díky jakémusi zvláštnímu rozmaru původního majitele součástí skrovného vybavení světlice, a připravoval se k spánku. Rozhodl se, že lampu nechá svítit, a sám sobě to odůvodňoval tím, že je přece běžným zvykem nechávat u mrtvého zapálené světlo; nebyl totiž ochoten sám sobě přiznat, že ani jemu už se příliš nezamlouvá představa, že by měl potmě ležet v jedné místnosti s mrtvolou. Na okamžik ho přemohla dřímota, pak se ale polekaně probudil a pohlédl na prostěradlem zakrytou postavu na posteli. V domě vládlo ticho a venku byla černočerná tma.

Pomalou se blížila půlnoc s veškerými tajuplnými průvodními jevy, které si s ní lidská mysl spojuje. Falred se



zнову podíval na postel, na níž spočívalo mrtvé tělo, a musel si přiznat, že ho pohled na tu zakrytou věc naplňuje obrovským odporem. V mysli mu vzklíčila a neustále rostla fantastická představa, že se neškodné mrtvé tělo pod prostěradlem proměnilo v jakousi cizí nestvůrnou věc, v ohavnou, vědomím obdařenou bytost, která ho pozoruje očima, jež se propalují látkou prostěradla. Tuhle představu – samozřejmě jen pouhý výplod fantazie – sám sobě zdůvodňoval legendami o upírech, nemrtvých, přízracích a podobných obludách, s hrůzostrašnými vlastnostmi, jež živí připisují mrtvým už od dávnověku, od doby, kdy si primitivní pračlověk poprvé uvědomil, že smrt je něco děsivého a neslučujícího se s životem. Lidé se bojí smrti, pomyslel si Falred, a část jejich strachu ze smrti přešla i na zemřelé, takže i ti se stali něčím, čeho je třeba se bát. A pohled na mrtvého podněcuje ke strašidelným myšlenkám, vyvolává nejasný strach z dědičné paměti, která se ukrývá v temných zákoutích mysli.

Každopádně musel připustit, že mu ta tichá věc, skrytá pod prostěradlem, leze na nervy. Zvažoval, jestli jí nemá odkryt obličej a spolehnout se na princip, že povědomost plodí přezíravé opovržení. Pohled na její rysy, ve smrti klidné a nehybné, pomyslel si, by měl zahnat všechny hloupé spekulace, které ho navzdory rozumovým úvahám pronásledují. Pomyslení, jak na něj ty mrtvé oči ve světle lampy

